

BEHÁÁLOTCHÁ – MENÓRA A SZENTÉLYBEN

Böháálotchá Hetiszakasz tartalma בהעלתך

Szakaszunk – Böháálotchá (4Mózes 8:1–12:16.) – a Szentélybeli Menóra napi meggyújtásával kezdődik, majd a leviták felavatásával folytatódik. A sivatagi vándorlás módzatai következnek; mikor utaztak, mikor táboroztak le és milyen jelek alapján (kürtszó); a vonulás formációja, a négy zászlóalj és a törzsek zászlai. A szakasz második felében a zúgolódók és a húst követelők zendülése a téma, majd jön a fürj nagy tömegekben, és a nép annyit eszik belőle, hogy az orrán jön ki. Hetven ember lesz kiválasztva, mint Mózes mellett működő tanácsadó testület (az első Synhedrion); az utolsó fejezetben Áron és Mirjam kibeszélik Mózeset, és Mirjam példás büntetést kap.

Áronnak megparancsoltatik, hogy gyűjtsa meg a **menóra** lámpásait, a leviták meg beavatást nyernek a **szentélyszolgálatba**. – 4Mózes 8.

Az **Örökkévaló** parancsára beiktatnak egy „**második peszácht**” is annak a csoport zsidónak a kérésére („**Miért csorbíttatnánk meg?**”), akik rituális tisztátalanságuk miatt nem tudták meghozni a **peszáchi** áldozatot annak kijelölt idejében. – 4Mózes 9:1-14.

Isten utasítja **Mózeset**, miképpen vonuljon és táborozzon **Izrael** a sivatagban, és a nép a megadott alakzatban vonul tovább a **Szináj hegyétől**, miután ott majd egy éven keresztül táboroztak. – 4Mózes 9:15–10:36.

A nép elégedetlenkedik a „**mennyből hullott kenyér**” (a manna) miatt, és azt követeli **Mózes**től, hogy adjon nekik húst. Az **Örökkévaló** azt válaszolja,

hogy a népet megbünteti, és annyi húst ad nekik, hogy halálra fogják enni magukat. Egy fürjsereg repül a táborba, és a panaszkodók belehalnak mohóságukba. **Mózes** kijelöl hetvenet **Izrael vénei** közül, szétsugározza beléjük szellemének egy részét, s így azok vele együtt hordozhatják majd a nép kormányzásának terhét. – 4Mózes 11.

Mirjám negatívan szól **Mózes**ről, és ezért az **Örökkévaló** poklossággal sújtja; **Mózes** imádkozik a gyógyulásáért, és az egész közösség hét napon át várakozik, amíg **Mirjám** teljesen fel nem épül. – 4Mózes 12.

שבת שלום

Chaim Shaul Glitzenstein: Vajon mennyire kellenek Istennek a micvák

Ha közeledni akarunk valakihez, akkor ajándékot veszünk neki. A férj egy csokor virággal kedveskedik a feleségének, a nagymama új játékot vesz az unokájának, a feleség pedig új elektronikus eszközt a férjének a házassági évfordulóra.

De mi kell a világ teremtőjének? Neki szüksége van a tetteinkre? Hiszen ő mindenható, aki teremtette az eget és a földet, és a lények milliárdjait rajta. **Vajon a tfilin rakás, a sábeszi gyertyagyújtás, vagy más egyszerű cselekedetek örömet okoznak neki?**

A Midrás így válaszol:

Isten megparancsolta Izrael gyermekeinek, hogy gyűjtsanak fényt a Szentély menőrájában, és azt mondta: „**A sötétség sem lesz sötét neked, és az éjszaka fényes lesz, mint a nappal**”.

Ez hasonló ahhoz, amikor a király azt mondta egy barátjának:

Nálad szeretnék vacsorázni! A barát hazament és készített egy vacsorát, a legjobbat, ami tellett tőle, feldíszítette egyszerű asztalát, elővette a legjobb étkészletét, de persze az is egyszerű volt.

Amikor megjelent a király kísérete, különlegesen szép arany gyertyatartókat hoztak magukkal. Az ember meglátta a csodálatos edényeket, elszégyellte magát és elrejtette az egész vacsorát, amit készített.

Miért nem készültél fel az érkezésemre? - kérdezte a király – hiszen mondtam, hogy vacsorára jövök hozzád.

Én fel is készültem – válaszolta a barát – De amikor megláttam a csodálatos gyertyatartókat, amiket hoztatok, szégyelleni kezdtem az egyszerű eszközeimet, és az egyszerű ételeket, amiket készítettem, és inkább elrejtettem mindent.

Ha így áll a dolog, akkor semmit sem fogunk használni, amit otthonról hoztam! Csak azokat a dolgokat, amiket te készítettél szeretettel a számomra! - válaszolt a király.

A Midrás arra következtet:

A **Teremtő** is így van ezzel. Ő maga fényből van. De úgy döntött, nem használja a saját fényét, hanem megkérte a fiait, hogy gyűjtsanak neki fényt a **menórában a Szentélyben**.

Gut Sábesz

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ה

Rabbi Jonatan Sacks: A kétségbeeséstől a reményig

Voltak idők, amikor az e hetiszakasz egyik szakasza számomra nem volt kevésbé életmentő. Egyetlen vezetői pozíció sem könnyű. Zsidókat vezetni még nehezebb. És a lelki vezetés lehet a legnehezebb közül. A vezetők nyilvános arca általában nyugodt, derűs, optimista és laza. De a homlokzat mögött mindannyian átélhetjük az érzelmek viharát, amikor rájövünk, milyen mélyek a szakadékok az emberek között, milyen megoldhatatlanok az előttünk álló problémák, és milyen vékony a jég, amelyen állunk. Talán mindannyian átélünk ilyen pillanatokot életünk egy bizonyos pontján, amikor tudjuk, hol vagyunk és hová akarunk eljutni, de egyszerűen nem látjuk az innen oda vezető utat. Ez a kétségbeesés előjátéka.

Amikor így éreztem, mindig a hetiszakaszban szereplő égető pillanathoz fordultam, amikor **Mózes** elérte a mélypontját. A kiváltó ok látszólag csekély volt. Az emberek kedvenc tevékenységükkel voltak elfoglalva: panaszkodtak az ételre. Önmagukat meghazudtoló nosztalgiával beszéltek az **Egyiptomban** fogyasztott halakról, az uborkáról, dinnyéről, póréahagymáról, hagymáról és fokhagymáról. Elmúlt a rabszolgaság emléke. Csak a konyhára emlékeznek. **Ezen érthető módon Isten nagyon megragudott (4Móz 11:10)**. **Mózes** azonban több volt, mint dühös. Teljes érzelmi összeomlást szenvedett. Ezt mondta **Istennek**:

„Miért hoztad ezt a gonoszt szolgálóra? Miért nem találtam kegyelmet a Te szemedben, hogy az egész nép terhét rám raktad? Én fogantam ezt az egész népet? Én szültem-e azt, hogy azt mondd nekem: 'Vigyázz rá az öledben, mint a dajka a csecsemőre?' ... Hol találok én húst, hogy adjak ennek az egész népnek, amikor hozzám kiáltanak, mondván: 'Adj nekünk enni valót!' Egyedül nem tudom ezt az egész népet cipelni. Túl nehéz nekem. Ha ezt teszed velem, akkor, ha kegyelmet találtam szemedben, ölj meg most, és ne tekintsem ezt az én gonoszságomnak.” (4Móz 11:11-15)

Számomra ez a kétségbeesés mércéje. Amikor úgy éreztem, hogy képtelen vagyok továbblépni, elolvastam ezt a részt, és azt gondoltam: **„Ha még nem jutottam el ideig, akkor rendben vagyok”**. Valahogy erőt adott a tudat, hogy minden idők legnagyobb zsidó vezetője átélte a sötétségnek ezt a mélységét. Azt mondta, hogy a kudarc érzése nem feltétlenül jelenti azt, hogy kudarcot vallottál. Csak annyit jelent, hogy még nem sikerült. Még kevésbé jelenti azt, hogy kudarcot vallottál. Éppen ellenkezőleg, a kudarc azokkal ér, akik kockáztatnak; és a kockázatvállalásra való hajlandóság feltétlenül szükséges, ha bármilyen kis mértékben is, de meg akarod változtatni a világot a jobb irányba.

A **Tanachban** az a lenyűgöző, ahogyan a lélek e sötét éjszakáit a szellem néhány legnagyobb hősének életében dokumentálja. Nem **Mózes** volt az egyetlen próféta, aki imádkozott a haláláért. Három másik is megtette ezt: **Elijahu (1Királyok 19:4)**, **Jeremiás (Jer 20:7-18)** és **Jónás (Jón 4:3)**.

A zsoltárok, különösen a **Dávid királynak** tulajdonítottak, tele vannak a kétségbeesés pillanataival:

„Istenem, Istenem, miért hagytál el engem?” (Zsoltárok 22:2), **„A mélységből kiáltok hozzád.” (Zsoltárok 130:1)**, **„Tehetetlen ember vagyok, elhagyatottan a holtak között... A legmélyebb gödörben, a sötétben, a mélységben helyeztél el engem.” (Zsoltárok 88:5-7)**.

Amit a **Tanach** elmond nekünk ezekben a történetekben, az mélységesen felszabadító. A judaizmus nem az unalom vagy a boldogság receptje. Nem garancia arra, hogy megmenekülsz a szívfájdalomtól és a fájdalomtól.

Rabbi Jonatan Sacks: A kétségbeeséstől a reményig

Nem az, amire a sztoikusok törekedtek, az **apatheia**, a szenvedélyektől zavartalan élet. Nem is a nirvánához vezető út, amely az érzések tüzeit az én kioltásával oltja el. Ezeknek a dolgoknak megvan a maguk **spirituális szépsége**, és megfelelőik megtalálhatók a **judaizmus misztikusabb** irányzataiban. De ezek nem a **Tanach** hőseinek és hősnőinek világa.

Miért? Mert a **judaizmus** olyanok hite, akik a világot akarják megváltoztatni. Ez szokatlan a hit történetében. A legtöbb vallás arról szól, hogy elfogadjuk a világot úgy, ahogy van. A **judaizmus** tiltakozás a világ ellen, ami van, annak a világnak a nevében, aminek lennie kellene. Zsidónak lenni annyi, mint változtatni, jobbá tenni az életeteket, begyógyítani a széttöredezett világunk sebhelyeit. De az emberek nem szeretik a változást. **Mózes, Dávid, Eliahu és Jeremiás** ezért találta olyan nehéznek az életet.

Pontosan meg tudjuk mondani, hogy mi hozta **Mózest** kétségbeesésbe. Korábban már szembesült hasonló kihívással. Még a **Kivonulás könyvében** a nép ugyanezt a **panaszt** tette:

„Bárcsak az Örökkévaló keze által haltunk volna meg Egyiptom földjén, amikor a húsfazekak mellett ültünk és kenyeret ettünk bőségesen, mert te azért hoztál ki minket ebbe a pusztába, hogy éhen haljon ez az egész gyülekezet.” A gyülekezet éhen haljon (**2Mózes 16:3**).

Mózes ez alkalommal nem élt át válságot. Az emberek éhesek voltak, és szükségük volt ételre. Ez jogos kérés volt.

Azóta azonban megtapasztalták a **Sínai-hegyi** kinyilatkoztatás és a **Sátorlajújhely** építésének ket-tős csúcspontját. Közelebb kerültek **Istenhez**, mint bármelyik nép korábban valaha is. Nem is éheztek. Nem az volt a panaszuk, hogy nem volt élelmük. Volt mannájuk. Az volt a panaszuk, hogy unalmas volt: **„Most már elment az étvágyunk (szó szerint: „kiszáradt a lelkünk”); soha nem látunk mást, csak ezt a mannát!”** (**4Mózes 11:6**). Eljutottak a lelki magasságokba, de ugyanazok a visszahúzó, hálátlan, kisstíliú emberek maradtak, akik korábban voltak.

Ez volt az, ami miatt **Mózes** úgy érezte, hogy az egész küldetése kudarcot vallott, és ezután is kudarcot fog vallani. Az ő küldetése az volt, hogy segítsen az izraelitáknak egy olyan társadalmat létrehozni, amely **Egyiptom** ellentétje, amely felszabadít, nem pedig elnyom, méltóságteljessé tesz, nem pedig rabszolgává. De a nép nem változott. Ami még rosszabb: a legabszurdabb nosztalgiába menekültek az **Egyiptom** iránt, amelyet elhagytak: a halak, az uborka, a fokhagyma és a többi emlékeibe. **Mózes** rájött, hogy könnyebb kivezetni az **izraelitákat Egyiptomból**, mint kivezetni **Egyiptomot az izraelitákból**. Ha az emberek mostanra nem változtak meg, akkor ésszerű volt a feltételezés, hogy soha nem is fognak. **Mózes** a saját vereségét nézte. Nem volt értelme folytatni.

Isten ekkor megvigasztalta őt. Először is azt mondta neki, hogy gyűjtsön össze hetven vénet, hogy megosszák vele a vezetés terheit. Aztán azt mondta neki, hogy ne aggódjon az étel miatt. A népnek hamarosan bőségesen lesz húsa. Ez egy hatalmas fűrlavina formájában érkezett meg.

A legmeglepőbb ebben a történetben az, hogy ezután **Mózes** megváltozott embernek tűnik. Amikor **Józsué** azt mondja neki, hogy a vezetése kihívást jelenthet, azt válaszolja: **„Féltékeny vagy miattam? Bárcsak az Örökkévaló egész népe próféta lenne, hogy az Örökkévaló rájuk vesszen a lelke”** (**4Mózes 11:29**). A következő fejezetben, amikor saját **testvérei** kezdik kritizálni őt, teljes nyugalommal reagál.

Rabbi Jonatan Sacks: A kétségbeeséstől a reményig

Amikor Isten megbünteti Mirjámot, Mózes imádkozik érte. A Mózes életéről szóló hosszú bibliai beszámolóknak éppen ez az a pontja, amikor a Tóra azt mondja:

„Az az ember Mózes nagyon alázatos volt, jobban, mint bármely más ember a földön” (4Mózes 12:3).

A Tóra figyelemre méltó beszámolót ad nekünk az érzelmi válság pszichodinamikájáról. Az első dolog, amit elmond nekünk, hogy a kétségbeesés közepette fontos, hogy ne legyünk egyedül. Isten a vigasztaló szerepét tölti be. Ő az, aki kiemeli Mózeset a kétségbeesés gödréből. Közvetlenül Mózes aggodalmához szól. Azt mondja neki, hogy a jövőben nem kell egyedül vezetnie.

Lesznek mások, akik segíteni fognak neki. Aztán azt mondja neki, hogy ne aggódjon a nép panasza miatt. Hamarosan olyan sok húst fognak enni, hogy megbetegednek tőle, és nem fognak többé panaszkodni az étel miatt.

Az alapvető elv itt az, amit a Bölcsök értettek, amikor azt mondták: „A fogoly nem szabadíthatja ki magát a börtönből” (Brachot 5b).

Szüksége van valaki másra, hogy kiemeljen a depresszióból. Ezért ragaszkodik a judaizmus anynyira ahhoz, hogy az embereket ne hagyják magukra a legnagyobb kiszolgáltatottság idején. Innen erednek a beteglátogatás, a gyászolók vigasztalása, a magányosok („az idegen, az árva és az özveggy”) bevonása az ünnepi ünnepségekbe, és a vendégszeretet felajánlása - egy olyan cselekedet, amelyről azt mondják, hogy „nagyobb, mint a Shechinah befogadása”.

Éppen azért, mert a depresszió elszigetel másoktól, az egyedüllét fokozza a kétségbeesést. Hogy a hetven vén valójában mit tett Mózes megsegítésére, nem világos. De egyszerűen az, hogy ott voltak vele, a gyógyítás része volt.

A másik dolog, amit elmond nekünk, hogy a kétségbeesés túlélése jellemformáló élmény. Amikor az önbecsülésed porrá zúzódik, hirtelen rájössz, hogy az élet nem rólad szól. Hanem másokról, eszmékről, küldetésüdről vagy hivatásról.

Az úgy számít, nem a személy. Erről szól az igazi alázat. Ahogy a bölcs mondás tartja, amelyet népszerűen C. S. Lewisnak tulajdonítanak: „Az alázat nem azt jelenti, hogy kevesebbet gondolsz magadról. Hanem arról szól, hogy kevesebbet gondolsz magadra”.

Ha eljutottál erre a pontra, még ha a legmegrázóbb tapasztalatokon keresztül is, erősebbé válsz, mint valaha is hitted volna. Megtanultad, hogy ne tedd kockára az önképedet. Megtanultad, hogy egyáltalán ne az önképedben gondolkodj.

Erre gondolt Jochanan rabbi, amikor azt mondta: „A nagyság alázat.” A nagyság egy kifelé forduló élet, hogy mások szenvedése többet számít neked, mint a sajátod. A nagyság jele az erő és a széldség kombinációja, amely az emberi élet leggyógyítóbb erői közé tartozik.

Mózes azt hitte, hogy kudarcot vallott. Erre érdemes emlékezni minden alkalommal, amikor azt hisszük, hogy kudarcot vallottunk. Az ő útja a kétségbeeséstől az önmegtagadó erőig a Tóra egyik nagy pszichológiai elbeszélése, a remény időtlen tanítása.

Raj Tamás:

Bibliaiskola

„Visszatéritek az apák szívét fiaikhoz”

Említettük már, hogy az utolsó (bibliai) próféta **Maleáchi (Malakiás)** volt, az időszámításunk előtti **5- század** első felében. A címünkben idézett szólásmondás a próféta utolsó látomásából, annak is utolsó két mondatából ered. „**Bizony, elküldöm nektek Elijáhu prófétát, mielőtt eljön az Örökkévaló nagy és félelmetes napja. S visszatéritek az apák szívét fiaikhoz, s a gyermekek szívét szüleikhez, nehogy eljőjtek, és elpusztítsam az egész földet, átok által**” (Maleáchi könyve, 3. fejezet 23-24. vers).

Megdöbbenő szavak, hiszen ezekkel fejeződik be nem csupán ez a könyv, de a **héber Biblia** egész középső nagy egysége, a **Próféták könyveinek** ciklusa. Márpedig a zsidó hagyomány egyik alapszabálya szerint „**nem szabad semmit sem befejezni büntetéssel (fenyítéssel)**”. Ezért aztán az a gyakorlat alakult ki, hogy a **prófécia felolvasásakor (a peszach ünnepét megelőző szombaton)** az utolsó mondat elhangzása után megismétlik az utolsó előtti. Hasonló hagyomány alakult ki **Jesája könyve befelező próféciájának**, valamint a **Síralmak könyve** felolvasásával kapcsolatban is.

Az utolsó előtti mondatban szereplő **Élijáhu (Illés)** prófétát a zsidó hagyomány éppen e tanítás alapján a messiás **előhírnökének** tartja, hiszen „**az Örökkévaló nagy és félelmetes napja**” nyilvánvalóan a messiási korra utal. Ezért szól oly sok zsidó (és keresztény) legenda Illésről, s ezért készítünk ki számára az **egyiptomi szabadulás** emléknapiján, **széder** este egy külön serleget, s a gyerekek izgatottan figyelik, itt járt-e titokban közöttünk az **isteni hírnök?**

A hagyományos **széder este** a nemzedékek harmóniájáról, az életpasztorátok átadásáról is szól („**beszélj el gyermekeidnek, mi történt veled**”), s így ez a szertartás valóban összefügg a próféta befejező, címünkben is idézett mondatával. Kétségtelen, ha a különböző nemzedékek (**apák és fiúk**) nem értik meg egymást, egykönnyen „**elpusztulhat az egész Föld**”, átok ülhet az emberiség jövőjén. Különösen fenyegető ez a figyelmeztetés napjainkban, amikor a hagyományos család és vele a családi kapcsolatok is felbomlóban vannak.

Számomra a legnagyobb kérdés és egyúttal a legfontosabb tanulság is, miért említi az írás előbb az apák (**a szülők**) szívének megtérését fiaikhoz, s nem megfordítva? A válasz voltaképpen kézenfekvő: Mindaddig nem remélhetjük gyermekeink megértését, szívüknek hozzánk való közeledését, amíg mi magunk meg nem tesszük ugyanezt a lépést, amíg meg nem kíséreljük előbb mi megérteni őket, problémáikat, gondjaikat, vágyaikat és elképzeléseiket. Ha viszont így teszünk, s ha ezt a törekvésünket éreztetjük is velük, bizvást elvárhatjuk, hogy előbb-utóbb ők is megértsenek bennünket.

Ne a saját élményeinkhez, saját (**immár túlhaladott**) életpasztorátunkhoz igazítva szemléljük gyermekeink sorsát és érzésvilágát, hanem belőlük, az ő helyzetükből kiindulva próbáljuk megérteni őket, hiszen, ha ezt érzik és látják, ők is megkísérlik majd beleélni magukat a mi sorsunkba, hozzájuk fűzött vágyainkba és elképzeléseinkbe, amelyeket azonban nem nekünk kell elmondanunk, hanem nekik kell felfedezniük.

LITTNER GYÖRGY: JÓZSEF TÖRTÉNETE: VII. rész

JÓZSEF TÖRTÉNETE

József hatalmas úr lett **Egyiptomban**, ő volt az ország kormányzója. Gyönyörű családot alapított, de eszébe sem jutott, hogy meglátogassa szeretett atyját, **Jákobot**, aki mindig kivételezett vele, és már tizenkét éve gyászolta szeretett fiát, **Jákobot**. Az éhínség elérte **Jákob** családját is ezért így szólt a fiaihoz:

„Hallottam, hogy Egyiptomban van gabona; menjetek le oda és vegyetek nekünk onnan gabonát, hogy éljünk, és meg ne haljunk.”

József tíz testvére elindult **Egyiptomba** gabonát venni, de a legkisebb fiú: **Benjámín**, otthon maradt az atyjával, aki féltette őt az úton. Atyjuk **Jákob** bőven ellátta őket ezüsttel, ami annak idején a pénzt is helyettesítette. Minden országból érkeztek emberek gabonát vásárolni, várták a nagy embert: **Cáfenat-Panéat**, hogy döntsön a sorsukról. A katonák őrizték a gabonát, majd megérkezett a hatalmas úr, kíséretével. Voltak vele testőrök, tolmácsok, akik fordították az idegen emberek beszédét, pénzváltók, és munkások, akik majd a zsákokba lapátolják a gabonát. **József** testvérei is beálltak a sorba, és várták, hogy a hatalmas egyiptomi úr elé kerüljenek.

„József testvérei meghajoltak arccal a földig. És József meglátta a testvéreit, és megismerte őket, de idegennek tetette magát irántuk, és keményen beszélt velük.”

József megvárta, amíg a tolmács lefordítja testvérei szavait, amit **Ábrahám** nyelvén mondtak, úgy tett, mint aki nem érti a beszédjüket. Közben hálát adott az **Örökkévalónak**, hogy teljesült a régi álma: ő egyenesen állt és a testvérei meghajoltak előtte, pontosan úgy, mint egykor az álmában. Nem bocsátott meg nekik, hanem **egyiptomi nyelven** rájuk kiabált:

„Kémek vagytok, eljöttetek megtekinteni az ország állapotát.”

A testvérek bizonygatták, hogy csak gabonát akarnak venni, atyjuk **Jákob** és testvérük **Benjámín** várja őket otthon **Kánaánban**, mert éheznek. **József**, csak intett és a katonái elvezették a tíz testvérét a börtönbe, oda, ahol ő tizenkét évig raboskodott. Gondolta, hogy jó lecke lesz nekik a börtön. A szabadban élő pásztorok most megismerik a bezártságot, azért, amit vele tettek.

Három nap eltelté után hívatta a börtönben szenvedő testvéreit, és a tolmácson keresztül szólt hozzájuk:

LITTNER GYÖRGY: JÓZSEF TÖRTÉNETE: VII. rész

„Ha becsületes emberek vagytok, hagyjátok itt egyik testvéreteket a börtönben, ti pedig menjete, vegyetek gabonát házaitek éhínségére, és hozzátok el legkisebb testvéreteket hozzám, hogy beigazolódjanak szavaitok, és meg ne haljatok.”

A fiúk összesúgtak, eszükbe jutott az, amit **Józseffel** tettek:

„**Bizony bűnösök vagyunk testvérünk miatt, mivel láttuk lelke szorongását, amikor könyörgött hozzánk, de nem hallgattunk reá. Ezért jött ránk ez a nyomorúság. És ők nem tudták, hogy József érti őket, mert tolmács volt közöttük.**”

Simeont a másodszülöttet választotta ki túsznak. Érdekes, hogy nem **Rubent**, az elsőszülöttet, mert emlékezett rá, hogy **Ruben** meg akarta őt menteni a testvérek boszszújától, és visszavitte volna atyjához, **Jákobhoz**. Személyesen ő maga kötözte meg **Simeont**, akit a katonái visszavittek a börtönbe. **József** egyiptomi nyelven parancsot adott az embereinek:

„**Töltsék meg az edényeiket gabonával, és hogy mindegyiknek tegyék vissza a pénzét a zsákjába, és hogy adjanak nekik élelmet az útra.**”

Útközben észrevették, hogy az ezüstjük visszakerült a zsákjukba. Nagyon megijedtek:

„**Elhagyta őket bátorságuk és remegve szóltak egymáshoz: Mit is cselekedett velünk az Isten!**”

Hazatérve, mindenről beszámoltak atyjuknak, **Jákobnak**, aki nagyon elkeseredett:

„**Megfosztottatok gyermekeimtől, József nincsen, Simeon nincsen, és el akarjátok vinni Benjámint, mindez engem terhel.**”

Ruben az elsőszülöthöz méltóan magára vállalta a felelősséget:

„**Megölheted az én két fiamat, ha vissza nem hozom neked őt; bízd az én kezemre és én visszahozom neked. És ő szólt nem megy le fiam veletek, mert testvére meghalt és ő maga maradt meg, ha baleset érné az úton, amelyen mentek, akkor gondokkal teli ősz fejemet viszitek a sírba.**”

Jákob valójában azért ragaszkodott foggal és körömmel **Benjáminhoz**, mert már csak ő maradt meg neki a csodálatos szerelme **Ráhel** emlékéből. **Ráhel** két gyermekkel ajándékozta meg őt, **József** már meghalt, de **Benjámin** még itt van neki, és amikor csak ránéz szerelme, **Ráhel** jut róla az eszébe.

A következő számban folytatjuk a kalandot....

MISNÉ TORÁ – A ZSIDÓ JOGTÁR

XIV. RÉSZ

A tizedik [legalacsonyabb] szint az **isimnek** nevezett forma. Ők azok az angyalok, akik a **prófétákkal** kommunikálnak, és akiket a **próféták** a vízióikban látnak. Azért nevezik őket **isimnek – férfiaknak** –, mert szintjük közel van az emberi tudás szintjéhez.

8. §. Mindezek a [spirituális] formák élnek, és mérhetetlenül nagy tudással ismerik és ismerik el a **Teremtőt**. Mindegyik forma a maga szintjének és nem [pedig az Örökkévaló] nagyságának felel meg. Még a legmagasabb szint sem képes felfogni a Teremtő igazi természetét úgy, amilyen az [valójában], mivel intellektuális képességeik korlátozottabbak, mint sem ezt felfoghatnák és megérthetnék. Mindazonáltal jobban felfogják és jobban ismerik, mint az alattuk lévő formák. Így van ez minden szinten, beleértve a tizedik szintet is. Ez [a szint] szintén annyira ismeri a **Teremtőt**, hogy az felülmúlja a testből és lélekből alkotott ember felfogóképességét. E szintek egyike sem ismeri úgy a **Teremtőt**, ahogyan **Ő** ismeri **Önmagát**.

Az Örökkévaló és az Ő tudása

9. §. A **Teremtőt** nem számítva, minden létezés – a legelső formától a földi mélységben élő apró szúnyogig – mind az **Ő** igazságának hatására jött létre. Mivel **Ő** ismeri **Önmagát**, felfogja nagyságát, szépségét és igazságát, ezért mindent tud, és semmi sincs rejtve Előtte.

10. §. A **Szent – áldott legyen** – felfogja és olyannak ismeri a Maga igazságát, amilyen az valójában. Velünk ellentétben, **Ő** nem **Rajta** kívüli tudás révén tudja, amit tud, mivel mi és a tudásunk nem vagyunk egyek. **Ő**, a **Teremtő** – áldott legyen – és az **Ő** tudása, az **Ő** élete **egyminden** oldalon és szegleten, az egység minden formájában. Ha az **Örökkévaló [az élet általunk ismert formájában]** élne, és **Rajta** kívüli tudás révén tudna, akkor **sok isten** lenne. Lenne: **Ő**, az **Élete** és a **Tudása**. Ez viszont nem így van. **Ő** egy minden oldalon és szegleten, az egység minden formájában.

Ilyenformán kijelenthetjük: „**Ő az, aki tud, Ő a tudás tárgya, és Ő Maga a tudás.**” Ez mind egy. Ez olyan dolog, amit a szánk nem tud kimondani, a fülünk nem képes meghallani, és emberi szív nem képes a maga egészében felfogni. [E fogalomra utalva] írja [a Tóra]: „**Fáraó életére**” vagy „**lelked életére**”, de [soha] nem írja azt, hogy „**Isten életére**”, hanem csak azt, hogy „**él az Örökkévaló**”. Mert a **Teremtő** és az **Ő** élete nem két [külön dolog], mint az **élőlények** vagy az **angyalok** esetében.

Ilyenformán **Ő** – velünk ellentétben – a teremtményeket nem a teremtmények által fogja fel és ismeri, hanem saját Maga által ismeri őket. Amiatt, hogy **Ő** ismeri **Önmagát**, mindent tud, mert minden másnak a létezése tőle függ.

Máásze Merkává

11. §. Ezek a fogalmak, amelyekről e két fejezetben szóltunk, az ezen téma egészének elmagyarázásához szükséges dolgokhoz [képest olyanok], mint egy csepp a tengerhez képest. Az ebben a két fejezetben említett alapfogalmak magyarázata **Máásze Merkává** néven ismeretes.

12. §. A **korai nemzedékek Bölcsői** úgy rendelkeztek, hogy ezeket a fogalmakat [egyszerre] csak egy embernek magyarázhatjuk el. Ennek **bölcs** embernek kell lennie, aki saját tudása által ért. Ez az ember támpontokat kap, és a fogalmat körvonalazzák neki, míg tudása révén föl nem fogja a dolgot, és meg nem érti a [szóban forgó] fogalom jelentését és lényegét.

Folytatjuk...

EMBERBARÁT HETILAP NAGYFUVAROS ZSINAGÓGA

ב"ה

ב"ה

NAGYFUVAROS UTCAI TEMPLOM IMAREND JÚNIUS 1. – 30. KÖZÖTT

ijár	24.	1.	szombat	BÖHUKOTÁJ Újhold hirdetés vége: 21.34	8.00	20.15	39.	omer
	25.	2.	vasárnap		8.00	19.00	40.	
	26.	3.	hétfő		7.00	19.00	41.	
	27.	4.	kedd		7.00	19.00	42.	
	28.	5.	szerda		7.00	19.00	43.	
	29.	6.	csütörtök	<i>Jajm Kippur Kótajn</i>	7.00	19.00	44.	
sziván	1.	7.	péntek	Újhold ⚡: 20,20	7.00	19.00	45.	
	2.	8.	szombat	BÁMIDBÁR ⚡: 21.41	8.00	20.15	46.	
	3.	9.	vasárnap		8.00	19.00	47.	
	4.	10.	hétfő		7.00	19.00	48.	
	5.	11.	kedd	⚡:20,22	7.00	20.00	49.	
	6.	12.	szerda	SÁVUOT 1. ⚡:21,44	8.00	19.00		
	7.	13.	csütörtök	SÁVUOT 2. vége: 21.45 MÁZKÍR kb.: 9,30	8.00	19.00		
	8.	14.	péntek	⚡: 20.24	7.00	19.00		
	9.	15.	szombat	NÁSZO vége: 21.46	8.00	20.30		
	10.	16.	vasárnap		8.00	19.00		
	11.	17.	hétfő		7.00	19.00		
	12.	18.	kedd		7.00	19.00		
	13.	19.	szerda		7.00	19.00		
	14.	20.	csütörtök		7.00	19.00		
	15.	21.	péntek	⚡: 20.26	7.00	19.00		
	16.	22.	szombat	BEHÁÁLOTCHÁ vége: 21.48	8.00	20.30		
	17.	23.	vasárnap		8.00	19.00		
	18.	24.	hétfő		7.00	19.00		
	19.	25.	kedd		7.00	19.00		
	20.	26.	szerda		7.00	19.00		
	21.	27.	csütörtök		7.00	19.00		
	22.	28.	péntek	⚡: 20.26	7.00	19.00		
	23.	29.	szombat	SLÁCH LECHÁ Újhold hirdetés vége: 21.47	8.00	20.30		
	24.	30.	vasárnap		8.00	19.00		

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ה

Ismeretlen zsidók nyomában LXXXIII. **Mannheimer Ágoston**

Magyar-Mannheimer Gusztáv, (született Mannheimer Ágoston Pest, 1859. február 27. – Budapest, Józsefváros 1937. január 16.) magyar festő és illusztrátor. A MIÉNK és a Szinyei Merse Pál Társaság egyik alapító tagja.

Mannheimer Frigyes (1809–1888) rabbi, hitoktató és Spitzer Zsófia (1823–1886) fiaként született. A budapesti Mintarajziskolában tanult rajzolni és festeni, majd Bécsben Hans Makart, Münchenben Wagner Sándor volt a mestere, Pestre visszaérkezve ösztöndíjjal tagja lett a Benczúr Gyula iskolának.

Műveinek stílusát a **romantikus realizmus**, a **naturalizmus** és a **Makart-féle dekoratív akadémizmus** jellemezte és páratlan mesterségbeli tudás. **Legfelszabadultabban Itáliában alkotott, legde-rűsebb színei ott születtek, kitűnt jó kompozícióte-remtő képességével is.**

Tavaszcímű képével szerepelt az 1910-es ve-lencei biennálén, a képet megvásárolta a ve-lencei Modern Képtár. Itthon Esti hangulat c. képével társulati díjat nyert, 1902-ben állami kis arany, 1912-ben nagy aranyéremmel jutal-mazták.

Több ízben szerepelt kollektív kiállításokon a **Nemzeti Szalonban és az Ernst Múzeumban**. Képei magángyűjteményekben és a Magyar Nem-zeti Galériában található. **Jeles magyar írók**

(Mikszáth Kálmán, Bródy Sándor) műveit illusztrálta. Önarcképe a budapesti Magyar Történelmi Képcsarnokban található.

A 19-20. század fordulóján a nagybányai művésztelepen is megfordult, később a MIÉNK és a Szinyei Merse Pál Társaság alapító tagjai közé tartozott.

Felesége Schossberger Szidónia volt, Schossberger Adolf orvos lánya, aki-vel 1895. április 2-án kötött házasságot.

Forrás: (wikipedia)

Dr. Goldberger Tamás: 80 éve történt

XIII. rész

1944. június 15.-1944. június 21. között

1944. június 15. Felszámolták a **kiskunfélagyházi** gettót. Az idősebb és járásképtelen zsidókat a német hadsereg teherautóin szállította a kecskeméti gyűjtőtáborba. A többieket a **Kossuth utcai** vagy más néven **Fehér iskola** udvarára vitték, ahol utolsó értékeiktől is megfosztották őket. A **Jókai utcában** működő szülőotthon szülésznői és bábaasszonyai végezték a nőkön a megalázó testi motozást, amely valamennyi testüregre érintette. Este történt a bevagonírozás, amelynek során a visszaemlékezők szerint **Zöldi** brutálisan bántalmazta **Liebermann** rabbit. A zsidókat másnap **reggel 5 órakor szállították** át a **kecskeméti gyűjtőtáborba**. Az **utolsó összeállítás** szerint **269 férfit, 341 nőt és 373 gyermeket, összesen 983 főt szállítottak** el. A **beregszászi** pénzügyi igazgatóság épületében a polgári és katonai közigazgatás, **belügyminisztériumi** és **honvédelmi minisztériumi** küldöttek jelenlétében, megállapodott a volt zsidó ingóságok összegyűjtéséről és felhasználásáról. A **Győrből június 11-én** elindított vonat „**utasait**” már szelektálták **Auschwitzban**. **Miskolcra** deportálták **Szikszó** és a **Szikszói** járás, többek között **Szerencs** zsidó közösségének megmaradt részét. Az itt összegyűjtött zsidók közül az utolsó pillanatban két új munkaszolgálatos-század részére kiemelték, illetve a **Borbély-Maczky főispán** által mentesített orvosokon és gyógyszerészekon kívül mindenkit elhurcoltak. Áthaladtak **Kassán** a **miskolci I. (2829 fő)**, az **érsekújvári (1980)** és **lévai (2678 fő)** zsidókat **Auschwitzba** deportáló vonatszerelvények. A **budafoki papírgyár** prózai díszletei között, ám színpadias jelenet keretében hajtották végre a magyar könyvtörténet legnagyobb autodaféját, a **"zsidó szerzők"** közel **félmillió** kötetének, ha nem is **máglyatűz**, de **zúzógépek** általi nyilvános megsemmisítését, többek között **Bródy Sándor, Füst Milán, Lengyel Menyhért, Molnár Ferenc, Radnóti Miklós, Szomory Dezső, Sigmund Freud, Heinrich Heine, André Maurois, Stefan Zweig** könyveinek bezúzását. Egy ezen a napon kelt névtelen levél Paksról: „**Azon tiszteletteljes kéréssel fordulok a Méltóságos Alispán Úrhoz, én, mint magyar keresztény lakos, nem nézhetem azt a kegyetlenkedést, melyet 3 detektív visz végre a paksi gettóban a zsidókkal. Ütik-verik őket, azután hidegvízbe mártják a kezüket, hogy ne lássék meg az ütés. Majd a verés után nyilatkozatot kell adni nekik arról, hogy nem bántották őket. Mély tisztelettel kérdem Méltóságos Alispán urat, intézkedni szíveskedjék, mert a nemzeti szocialista Magyarországon ilyesmi nem történhetik meg, és ez nemcsak a zsidók, de mi köztünk, magyarok között is nagy megdöbbenést keltett ilyen inkvizíció. Kérésünk elintézését mély tisztelettel kérjük: több keresztény paksi lakos**”. Részlet **Edmund Veessenmayer Joachim von Ribbentropnak** küldött táviratából: 1. A mai napig kereken **340 ezer zsidót** szállítottunk a **birodalom területére**...3. **Kereken 25 ezer magyar szakmunkás** dolgozik évek óta a **birodalomban**. 4. **március 19-e** óta, az akkor már a keleti arcvonalon álló hét hadosztályt tartalékkal feltöltötték, és további négy hadosztályt vezényeltek oda. Most folyik egy hadosztály mozgósítása, amely néhány nap múlva menetkész állapotban lesz. 5. Jelenleg **17 ezer** munkaerő kerül lóápolóként a **birodalomba**... 7. A magyar kormánnyal kötött **SS-megállapodás** alapján hetek óta folyamatban van a népi németek és a magukat a németiséghez tartozóknak valló személyek sorozása, aminek eredményeként **40-50 ezer** ember újoncra lehet számítani, a korábbi önkéntes akció során már besorozott **37 ezer** népi németen kívül. **Ravasz László** együttes fellépésre tett javaslatot **Serédi Jusztinián** hercegprímásnak a zsidók megmentéséért. A **Jó Pásztor református** és a **római katolikus Szent Kereszt Egyesület** hatékonyan tudott együtt dolgozni a zsidók megmentésében. **Ravasz püspök** ezt látva kezdeményezte ezen a napon megírt levelében a hercegprímásnál, hogy működjenek együtt haladéktalanul a zsidóság érdekében, de a hercegprímás nem válaszolt.

1944. június 16. **05:00-kor** megkezdődött a zsidók koncentrációja a **IV. zsidótlanítási műveleti zóna (40.505 fő)** hét gyűjtőtáborába - **V. csendőrkerület (21.489 fő): Bácsalmás, Kecskemét, Szeged, Szolnok; VI. csendőrkerület (19.016 fő): Békéscsaba, Debrecen, Nagyvárad, Derecske, Konyár és a**

Dr. Goldberger Tamás: 80 éve történt

XIII. rész

Debrecentől délre és délkeletre fekvő települések zsidó lakosságát, **2.819 főt**, a már kiürített nagyváradai gettóba tömörítették. Megjelent **Budapest székesfőváros polgármesterének** rendelete (147. 501/1944-IX.) a zsidók ún. „sárga csillagos” házakba költözéséről. **Dr. Hamvas Endre s. k. csanádi püspök levelet írt Szeged főispánjához a zsidók és a megkereszteltek megmentése érdekében.** Tito és Ivan Šubašić (horvát politikus, a Horvát Bánság utolsó bánja, 1944-ben Jugoszláv miniszterelnök) találkozója volt **Lissa szigetén.** Megegyeztek az együttműködésről. **Szabadkáról** több mint **4000** embert hurcoltak el ezen a napon. **Szatmárnémetiben a Kölcsey-utca 37.** számú ház titkos pincéjében zsidók rejtőznek. A detektívek a pincében rátaláltak **Schwartz Jónás** gyertyakészítőre és családjára. Közeli rokonságával együtt két hónapja rejtőzött ott. A rendőrség őrizetbe vette őket. „**Előkerült 30.000 pengő, továbbá nagy mennyiségű gyertya és élelmiszer is.**” (Pesti Hírlap, 1944. június 16.). Megkezdődött a **makói gettó** felszámolása. A pénzügyigazgatóság tisztviselői a zsidóktól utolsó értékeiket is elvették, majd a neológ zsinagógában a nőket bábák vizsgálták át. A **polgármester** a deportálás első szakaszának szállítási költségét – fejenként **1 pengőt** – szedtetett be a **Makó és Újszeged** közötti vasúti szállításért a zsidóságtól. Ezen a napon a szentesi gettó lakosait vasúton Szegedre szállították a **Cserzy Mihály** utcai téglagyárba felállított gyűjtőtáborba. A mintegy **2000 fő elhelyezésére** alkalmas táborban kb. **8-9000** embert zsúfoltak össze. A **Mezőtúr** elhurcolt zsidó lakosság menetét látva **Botyánszky János** megkongatta az evangélikus templom harangjait. **Mezőtúr** képviselő-testülete **június 16-át az Emberség Napjává nyilvánította** a lelkész bátor és emberséges cselekedete előtt tisztelegve. A **Hódmezővásárhelyi** zsinagóga órája mind a mai napig azt az időpontot, **10 óra 10 percet** mutatja, amikor **1944. június 16-án** elhurcolták a városból **737** zsidó polgárt. Áthaladtak **Kassán** a **dunaszerdahelyi (2969)**, **komáromi II. (2673 fő)**, a **győri (2985 fő)**, zsidókat **Auschwitz-Birkenaubá** deportáló vonatszerelvények.

1944. június 17. Edmund Veesenmayer SS-Brigadeführer jelentette a német külügyminisztériumnak, hogy az új magyar kormány nem érdekelt a külföldön élő magyar zsidók ügyében. A **Francia Nemzeti Felszabadítási Bizottság** csapatai De Gaulle vezetésével megkezdtek **Elba** szigetének elfoglalását. A hadművelet **június 19-én** fejeződött be. **Izlandon kikiáltották a köztársaságot.** **1944 februárjában** népszavazást tartottak, ahol a választók **98%-a** igennel szavazott a **Dániától** való teljes függetlenségre. **Bevagonírozták a kiskunhalasi zsidókat** és **Szabadkán** keresztül szállították a **szegedi téglagyárban** kialakított gyűjtőtáborba. Előtte azonban a zsidó lányoknak és nőknek megalázó procedúrán kellett keresztülmenniük: **dr. Bajusz Mihály** tisztiorvos vezetésével testi motozásnak vetették alá. A szerencsés körülményeknek köszönhetően a **kiskunhalasiak** többsége a deportálás során **Ausztriába**, majd egy részük **Csehországba** került munkatáborokba, és így megmenekültek a **birkenai gázkamráktól.** Erre azért kerülhetett sor, mert a **kiskunhalasi zsidók** nagy része **Szegedről** az **1944. június 28-án** elindított **harmadik transzporttal** indult útnak, ezt pedig **Auschwitz** helyett az ausztriai **Strasshofba** irányították. A közösség egyik része egy másik szállítmánnyal **Auschwitzba** került. A mintegy **ötszáz deportált kiskunhalasi zsidó** közül **184 fő** nem tért vissza a **deportálásból**, nagy részük **Auschwitz-Birkenauban** pusztult el. A **munkaszolgálatosok** közül **80** férfi halt meg a **fronton.** A **264** áldozat emlékét a ma is működő zsinagóga falán található **emléktáblák** őrzik. A túlélők többsége a **strasshofi gyűjtőtáborban**, majd más ausztriai és csehországi munkatáborokban vészelték át a holokausztot. **Deportálták a ceglédi zsidóság** azon részét, akiket korábban még nem vittek el munkaszolgálatra, és itt maradt a városban. Először **Kecskemétre**, majd onnan **Auschwitzba** kerültek. Az egykori **670 főt** számláló **ceglédi közösségből** **540** nem tért vissza. **Beledről háromszázharminc**, a környékbeli falvakból pedig hetvenkét zsidó vallású férfit, nőt és gyermeket szállítottak az **auschwitzi táborokba.** Nagy részük még aznap odaveszett. **Negyvennégyen** maradtak közülük életben. **Mezőkovácsházáról 350** zsidót szállítottak át a békéscsabai méntelepen berendezett ideiglenes gettóba. Ide hurcolták **Tótkomlós, Szarvas, Dombegyháza és**

Dr. Goldberger Tamás: 80 éve történt

XIII. rész

más környékbeli települések zsidó lakosságát is.

1944. június 18. Kalocsáról 977 embert szállítottak át a kecskeméti gettóba, ahonnan rövidesen deportálták őket. **1944. június 18-án reggel 4 órakor Kalocsáról** a zsidókat minden valószínűség szerint a szegedi gyűjtőtáborba szállították. Ezen a napon nem indult szerelvény az országhatáron túlra. Életbe lépett **Szász Lajos iparügyi miniszter 1944. évi 24. 200. Ip. Sz. rendelete** a zsidók szabadalmi ügyvivői jogosítványának visszavonásáról. **Szegeden** befejezték a zsidók elkülönítését. **Horthy Miklós** kormányzót köszöntötte a **Pesti Hírlap** vezércikke **76. születésnapján**.

1944. június 19. A Life magazin közölte **Robert Capa (Friedmann Endre)** normandiai partraszállásról készített képeit. **Capa** volt az egyetlen fotós, aki **1944. június 6-án** hajnalban, a partraszállók első hullámaival **Normandia** földjére lépett. Az **Auschwitz-jegyzőkönyv** egyik példányát, és a **magyarországi I-III. deportálási zónában (Kárpátalja, Észak-Erdély, Felvidék és Észak-Magyarország)** történekről készített beszámolót **Krausz Miklós** eljuttattatta **Svájcba**, majd tovább, az **angolszászokhoz** és a semleges államokba. **Mindszenty József veszprémi püspök** levélben kérte **Horthy Miklós** kormányzót legalább a megkeresztelt **zsidó származású gyermekek elszállításnak** megakadályozására. Kiürítették a **veszprémi gettót**, és az odazárt több száz zsidó származású **veszprémi** polgárt haláltáborokba hurcolták. **Békéscsabán** a **Békési (akkoriban Mussolini) út 28-30.** szám alatt **Kossuth Lajoshoz** címzett vendéglőt és szatócsboltot üzemeltető **Lerner Sámuel** gyógyszerrel vetett véget az életének a gettóban. **Karcagról** a **szolnoki cukorgyár** telephelyén felállított **gettóba** szállítottak **1300** zsidót, ahonnan a már ott lévőkkel együtt rövidesen **deportálták** őket.

1944. június 20. Cinkotán a **főjegyző** egy ingatlanvételi ajánlattal kapcsolatban jelentette a megyének, hogy **dr. Szemző Samunak** és **nejének Pejácsevich-telepi** ingatlanát zsidó vagyonként zár alá vették, és így annak értékesítése tárgytalan. **Angermayer SS-Hauptsturmführer** a gettósítás utolsó napján adta át a **szegedi** zsidóság vezetőinek **Szilágyi Ernő cionista vezető levelét**, melyben **3000** ember kiválasztását kéri a **gettó** lakosai közül, elsőbbséget adva a többgyerekeseknek, a munkaszolgálatosok családtagjainak, és a prominens zsidók hozzátartozóinak. A levélhez csatoltak **160 „fontos” szegedi** zsidó polgár **Budapesten** összeállított névsorát. Az összegyűjtött személyek **június 30-án** a **Kasztner-vonat** tagjaiként hagyták el az országot. **Zöldi Márton 30 munkaszolgálatost** fogatott le, akiket egy transzportozz rakva **Auschwitz-Birkenaubá** deportáltak. **Kincses Károly**, a **Zilahi Kereskedő Társulat elnöke** javaslatot tett **Szilágy vármegye főispánjának** a zsidó boltokban talált áruk **"igazságos"** elosztására. **44 százalékot** frontharcosok családjai, **33 százalékot** a katonai szolgálatot teljesítő személyek kaptak volna, végül **23 százalék** jutott volna másoknak. A vasútállomásra hajtották, **bevagonirozták**, majd a **békéscsabai gyűjtőtáborba** szállították a **komlói** zsidókat. Innen a **strasshofi**, és az **auschwitzi lágerekbe** kerültek. **Tótkomlóra** az **Auschwitzba** deportáltak közül senki sem tért vissza. **Szabadkáról 857 össze- gyűjtött** zsidót **szállítottak** át **Bácsalmásra**. Ugyancsak a **bácsalmási** gettóba kerültek a környékbeli települések, többek között **Madaras, Jánoshalma** és **Baja** zsidó lakosai.

1944. június 21. Ezen a napon kezdődött el a budapesti zsidók kényszeráttelepítése **csillagos** házakba. **Este 8-ig** minden zsidónak minősülő személynek a kijelölt lakóhelyekre kellett költözni. A **belügyminiszter** döntése alapján a zsidók összeköltözésének **határidejét** meghosszabbították **június 24-én** éjfélig. Ennek oka, egyrészt, a kijelölések ellen érkezett **kérelmek felülvizsgálatának** időigénye, másrészt, mivel számos keresztény lakás volt a kijelölt házakban, kereszténynek pedig nem volt kötelező az elköltözés, nem szabadult fel kellő mennyiségű lakás.

Dr. Goldberger Tamás: 80 éve történt

XIII. rész

Protestáns egyházfők közösen megfogalmazott, a deportálások ellen tiltakozó memorandumot nyújtottak át **Sztójay Döme** miniszterelnöknek. **Endre László** belügyminisztériumi adminisztratív államtitkár jelentése a minisztertanácsnak:

„A zsidóság mentésében, sajnos első helyen állanak a keresztény hitfelekezet minden rendű és rangú lelkészei. A közbenjárás soha ilyen nagy méretet nem öltött, mint éppen ma. A lelkészek a keresztény és felebaráti szeretetre hivatkozva végzik a zsidóság mentési akcióját.”. Faraghó Gábor altábornagy a Minisztertanács e napi ülésén így fogalmazott:

"Ha tekintetbe vesszük azt, hogy munkaszolgálat és kitelepítés céljából eddig már több mint 400.000 zsidót szállítottunk ki, akkor a nullával egyenlőnek kell vennünk azt, hogy ha a 20.000 magyar csendőrből pár csendőrrel szemben panaszok merültek volna fel." Részlet Csatai Lajos magyar honvédelmi miniszter hiábavaló beadványából a minisztertanács ülésén: "Nagy tömegekben kerülnek a Waffen-SS kötelékébe olyanok is, akik minden vonatkozásban magyarnak vallják magukat így a magyar érzelmű magyar állampolgárok tömegeit kényszerítjük arra, hogy a Waffen-SS kötelékébe kerülve, elöljáróik és a magyarországi németység tagjainak szemrehányását és esetleg megtorlását is viseljék magyar nemzeti érzésükért."

A 2250/1944. ME számú rendelet a zsidók orvosi gyakorlatáról és orvosi kamarai tagságáról előírta, hogy zsidó orvos csak zsidó személyt gyógykezelhet; a névtábláját sárga csillaggal meg kell jelölni; orvosi kamarába nem vehetők fel. A külügyminiszter állandó helyettese, **Arnóthy Jungerth Mihály** számolt be a hozzá beérkezett panaszokról:

„a budapesti pápai nuncius és a semleges államok budapesti képviselői már többször felkerestek a külügyminisztériumban. Nagy megütközésüknek adtak kifejezést, hogy értesüléseik szerint milyen kíméletlen és emberiség szempontjából kifogásolható formák között történt sok esetben a magyarországi zsidók deportálása. Rámutat arra, hogy kivéve Németországot, Olaszországot, Horvátországot és Szlovákiát, a zsidók magyarországi deportálása iránt ma már úgy az európai, mint más világrészek sajtóiban igen nagy érdeklődés mutatkozik, s igen súlyos bírálat alá vonják a deportálás végrehajtását”.

A minisztertanács összevonta és katonai szervezetté nyilvánította a rendőrséget és csendőrséget. **Rendőrségi hirdetmény Szegedről:** „M. Kir. Rendőrség Szegedi Kapitánysága, 1454/50-1944. sz. Hirdetmény: „Felhívom a város területén lakó vagy bármilyen címen tartózkodó mindazon személyeket 1. akik sárga csillag viselésére kötelezettek; 2. akik a vegyes házasságokra vonatkozó rendelkezések alapján sárga csillag viselésére nem kötelesek; 3. akik bármilyen címen mentesítve vannak; 4. akik a kiadott rendelkezések dacára a gettóba mindeddig nem vonultak be, azonnal, de legkésőbb 1944. évi június hó 22-én déli 12 óráig a kir. rendőrség szegedi kapitánysága új székhelyében (Kossuth L. sugárút) a szükséges okmányok felmutatásával jelentkezzenek”. Finta Imre csendőr százados volt a téglagyári **gyűjtőtábor vezetője**. Az 1912-ben született férfi a **szegedi színház táncos- komikusa** volt, mielőtt belépett a csendőrséghez. A visszaemlékezők szerint Finta és **csendőrnagyok** állandó rettegésben tartották a tábor lakóit, s „**még a német parancsnok is sokallta a durvaságokat és gorombaságokat, amelyeket elkövettek**”. Csornáról 711, Farádonról 27, Magyarkeresztúrról 14, Szanyról 46, Szilről 27, tehát összesen 852 rábaközi zsidót deportáltak a csornai vasútállomásra. **Kiskőrösről Kecskemétre** szállítottak át 582 zsidót.

Folytatjuk...

Tzvi Gluckin:

Fedezd fel ki írta a Tórát!

XV. rész

A Vilnai Gáon szerint minden benne van a tervrajzban: minden fa, minden virág, minden szikla, minden ember és minden élmény. Semmi sem hiányzik. A második világháború is benne van és az is, hogy mit ettél reggelire. Minden benne van. Ez igen komoly állítás. **De hogyan találhatsz meg minden apró részletet a Tórában?** Ez nem egy nagy könyv. **Hogyan tartalmazhatja a történelem minden részletét?**

Nézd meg a következő idézetet **Mose Cordovero** rabbitól. **Cordovero Cfátban** élt, ő volt az ottani **zsidó bíróság elnöke**. És ő volt a zsidó **misztika** egyik legfontosabb írója. Ez az idézet az első nagy művéből, az **1542**-ben írt **Párdesz Rimonimból** származik:

„**Szent Tóránk titkai a kombinációk, a számisztika (gemátriá), a betűcserék, az első és utolsó betűk, a betűformák, az első és utolsó versszakok, a betűk kihagyása és a betűk kombinálásának ismeretén keresztül tárulnak fel. Ezek a dolgok erőteljes, rejtett és hatalmas titkok. Mivel olyan jól el vannak rejtve, nincs meg a képességünk arra, hogy teljesen megértsük őket. Sőt, a különböző látásmódok ezeken a módszereken keresztül végtelenek és korlátlanok. Erről mondja a Biblia: Mérete nagyobb, mint a világ**”.

Más szóval, minden részlet benne van a **Tórában**. Megtalálhatod, ha tudod, hogyan kell keresni. **Cordovero** rabbi számos különböző eszközt sorolt fel. Az egyik ilyen eszköz a betűk kihagyása volt. Eszerint, ha a **Tóra** eredeti **héber** változatában kihagysz megfelelő számú betűt, rejtett információkat találhatsz.

Chájim Micháél Dov Weissmandl rabbi egy **csehszlovákiai jesiva** vezetője volt. A holokauszt idején megpróbált pénzt gyűjteni náci tisztviselők megvesztegetésére. Titokban találkozott a náci vezetőkkel, és üzleteket kötött a zsidók megmentése érdekében. **Levelet** küldött a **pápának, Winston Churchillnek és Franklin D. Rooseveltnek**. Könyörgött a szövetségeseknek, hogy bombázzák le **Auschwitzot**. Erről vált híressé. Emellett nagy tóratudós is volt. **Kommentárokat** és esszéket írt a zsidó törvényekről. Írt a **Tórában** található egyenlő távolságra lévő betűsorozatok tanulmányozásáról is. **Mi az az egyenlő távolságra lévő (ekvidisztáns) betűsorozat?** Válassz egy szót! Keresd meg az első betűjét a **Tórában**! Számold, amíg meg nem találsz a második betűjét! Ne számold az üres helyeket vagy az írásjeleket! Miután megtaláltad a második betűt, kezd újra a számolást, amíg meg nem találsz a harmadik betűt. **Ugyanannyi a távolság az első és a második betű között, mint a második és a harmadik között? Mi a helyzet a harmadiktól a negyedikig?** Ha mindegyik betű között ugyanannyit kellett kihagyni, akkor ez egy **ekvidisztáns** betű sorozat.

Folytatjuk...

Heti Jahrzeit:

Rabbi Yaakov Mutzafi

Yaakov Mutzafi (1899 – 1989) a szefárd Edah HaHaredith Av Bet Dinje, kabbalista, az izraeli Jeruzsálemben található Shemesh Sedaqah zsinagóga anticionista rabbija volt. Ő volt az utolsó spirituális vezetője az ősi iraki zsidó közösségnek, amelyet 1952-ben légi úton Izraelbe szállítottak.

Yaakov Mutzafi Bagdadban, az oszmán Irakban született Ezra Mutzafi és Mazal Tov fiaként. Korai tórai nevelésben nagyapjától, Moshe Mutzafi rabbtól részesült, és az alapfokú oktatását a Midrás Talmud Tórában kapta életre szóló barátja és kollégája, Silman Mutzafi mellett. Középiskolai tanulmányait a Midrás Bét Zilkha Midrásban végezte, ahol Efraim HaCohentől, Shimon Agassitól és Sadqa Husszeintől kapott oktatást, utóbbival, akivel Mutzafi egy életre szóló együttműködést kötött. Később Yehuda Fatiyah tanítványa lett. Mutzafi feleségül vette Sasson Dangour rabbi, a Yeshivath Dorshei Torah alapítójának lányát, ahol később Silman Hugi Aboudi mellett folytatta tanulmányait.

A háború szele, amely az 1930-as évek végén Európában fújt, hamarosan a távoli Iraki Királyságban is nyomot hagyott. A britek által támogatott monarchiára egyre nagyobb nyomás nehezedett a németbarát arab nacionalisták részéről, akik folyamatosan a királyi kormány ellen izgatták a zsidókat és más kisebbségeket. Az egyre növekvő politikai nyomás 1941. június 1-2-án véres pogromba torkollott a bagdadi zsidók ellen, amely a farhud néven vált ismertté. Az erőszakos cselekményekben több mint 180 zsidót öltek meg, és még többen megsebesültek. Mutzafi rohamtempóban megnyitotta a Midrás Bét Zilkha kapuit az otthonaikból elűzött túlélő zsidók előtt, és a közösség emberbarátaitól kapott adományokból gondoskodott a fenntartásukról. A második világháború viharos éveinek végeztével az iraki zsidók történetének utolsó fejezete íródott. Az új Izrael Állam megalapításával a zsidó élet az arab világban napról napra bizonytalanabbá vált. A mindig is pragmatikus Mutzafi megértette, hogy a történelem kerekerei gyorsan forognak, de az általa annyira imádott közösség számára kedvező kimenetel nélkül. Bár számtalan órát töltött egy elnyomott nép lelki szükségleteinek gondozásával, úgy vélte, hogy a zsidók számára Irakban nem lesz életképes jövő. Korábban egy hónapot töltött egykori tanítójánál, Szadqa Husszeinnél Jeruzsálemben, és 1950-ben végül odaköltözött. Azonnal tudós lakhelyet vett fel a Shemesh Sedaqah zsinagógában, ahol kezdetben mesterének szárnyai alatt, mint hazzán és rosh jesiva szolgált. Utóbbi 1961-ben bekövetkezett halálakor Mutzafi örökölte az Izraelbe áttelepült közösség szellemi vezetésének teljes köpenyét. Mutzafit a Beit Jiszráél negyedben láthatták a különböző meggyőződésű zsidóknak tanácsot adni és áldást osztogatni a különböző meggyőződésű zsidóknak.

Mutzafi a szefárd Edah HaHaredith, az askenázi yishuv anticionista rabbijaihoz közelebb álló szervezet Av Beth Dinjeként szolgált. Mutzafi ugyanazokat a nézeteket osztotta, mint az Edahban lévő társai, ami az izraeli kormánytól való elhatárolódást illeti, leginkább a Knesszet választásokon való részvétel tilalmát, sőt, még a Neturei Karta tüntetéseinek való részvételt is bátorította.

Yaakov Mutzafi 1983-ban, 83 éves korában halt meg. Az Olajfák hegyén lévő zsidó temetőben temették el. Mutzafi Mordechai Eliyahu izraeli főrabbi mentora volt. A jeruzsálemi önkormányzat a kelet-jeruzsálemi Ramat Shlomo negyedben egy utcát nevezett el Mutzafiról, akárcsak Beitar Illit városa.

Forrás: (tzadikim)

RECEPT-TÁR

Kovászos uborka

Aki rajong a kovászos ubiért, az tuti, hogy minden nyáron készít belőle pár üveggel. Ha te még nem próbáltad, akkor itt az ideje!

Hozzávalók: 1kg uborkához

- 1 kg kovászolni való uborka
- 4 - 5 gerezd fokhagyma
- 1 csokor kapor
- 1 tk egész bors
- 1 l víz
- 1 ek só (kb. 20 g)

Elkészítés:

A kovászos uborkához az uborkákat alaposan megmossuk, szőreit ledörzsöljük. A fokhagymákat meghámozzuk, és a kaprot is megmossuk.

Egy alaposan megtisztított és fertőtlenített, nagy méretű üvegben elkezdjük rétegezni. Alulra megy a kapor egyik fele, erre a fokhagyma, az egész

bors és a maradék kapor. Az uborkákat szorosan belepakoljuk, majd felöntjük a vízzel, amiben korábban már feloldottuk a sót. Annyi vizet öntünk bele, hogy ellepje az uborkákat. A tetejére teszünk egy szelet kenyeret, lefedjük, és meleg helyre tesszük.

Közvetlen napsütésre nincs szüksége, az a fontos, hogy meleg helyen legyen. Ha megfelelő az időjárás, kb. 3 nap alatt el is készül. Ha kész van, az ubikát kisebb, steril, tetős üvegekbe tesszük, és ráöntünk az átszűrt léből. Hűtőbe tesszük, így 3-5 napig eltartható. Ha jól lehűlt, már ehetjük is.

Forrás: (streetkitchen)

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ה

REJTVÉNY, AGYTORNA (SÁBESZ UTÁNRA)

							DOR-GÁLÁS		FILLÉR, RÖVIDEN BALATONI VÁROS	FELSŐ VÉG-TAGUNK	RÉSZBEN PUFOLI	VÍZCEPPI! ERED-MÉNY, DIADAL		ÉTELT KÖSTOL	
							A POÉN 1. RÉSZÉ								Ö
							ÓVODÁ-BAN IS VETÍT-HETIK								
							ÓKORI GÖRÖG TÖRZS				MÁZOL				
							SZÉFBEN VAN!			SZÁLKÁS HUSÚ HAL	KORNÉL BECÉZVE				
							HAMISAN JÁTSZIK			VAJAT KÉSZÍT					
	A POÉN 2. RÉSZÉ	ELLEN-ÉRZÉS, ELLEN-SZENZV	FOKOZA-TÓSAN EL-TÖMÖDIK	ELVESZTI AZ ESZ-MÉLETÉT	RÁDIUSZ, RÖVIDEN	BOKRÉTA A TÚLSÓ OLDALRA POTTYAN							RÓMAI 1000-ES ANTILOP-FAJ		
GYORS BESZÉD								KEREK SÍKDOM				HANGFAL BELSEJEI			
IDEJÉT-MÚLTTÁ VÁLIK					LOMBTAN (FA) ÖTLE-GELES			RÖNTGEN, RÖVIDEN		ZENÉBEN: HALKAN					
LEVELET MEGÍR								ÁTÚT, A KÖZEPENI		VÍZZEL ÁTTAT					
AZ ELLEN-SÉGHEZ VALÓ ÁTÁLLÁS								BALZSAM, RÉGISEN			TITKOLVA MOND				
SZAKLAP, RÖVIDEN				PÉNZ-KÖLCSÖN RECE, BARÁZDA				TÖRNA-ELEM A NYÚJTÓN TASZÍT			KISSÉ RECÉSI			ORIENS, RÖVIDEN	
SZINT-BEN ALLI			HOZZÁ HASONLÍT HIRADÓ VÉGEI					RÖVID ÍRÁS AZ ÚJSÁGBAN						ELŐKÜ-KUCSKÁL	
TISZ-TELEG A KIRÁLY ELŐTT						A PINCÉ-BE JUTÓ MEG-TALÁLÓ									DOHOGÓ, TRÉFÁS SZÓVAL
AMPER, RÖVIDEN		ERŐD RÉSZÉ RÉZ-ÖTVÖZET						A TÁRGY RAGJA IPAROS JOBBKEZE		FÜTÖTT					
JAPÁN ÉS BELGA AUTÓJEL			GÖDÖR KÉSZÍ-TÉSE AZONBAN					NEM LÁT A SZA-BADBAN					ÁSVÁNYI ANYAG IROPALMI MŰNEM		
IDŐ-MÉRŐK MESTERE					ALULRA TESZIK MÉTER, RÖVIDEN									MILLI-RÖVIDEN	
ÖSSZE-DÓLT HÁZ				HELYRE-TEVŐ										CSÚCS-PONT	
RABLÓ-CSAPAT				AZ ARGON VEGYJELE											
					TEREMT-MÉNY KÖZÉPEN AZÓI					PÉLDÁUL A HEROIN					
BAR, RÖVIDEN	S									!		IDŐSEBB FÉRFI, NÉPIES SZÓVAL			

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!
TALMUD TORA Alapítvány számlaszáma: 11705008-20413002-0000000

IMAI DŐK, GYERTAGYÚJTÁS, IDŐSEK KLUBJA ESEMÉNYEK

2024. Jún. 21. – 2024. Jún. 28.

DÁTUM	REGGEL	ESTE
21. péntek	7:00	19:00
22. szombat	8:00	20:30
23. vasárnap	8:00	19:00
24. hétfő	7:00	19:00
25. kedd	7:00	19:00
26. szerda	7:00	19:00
27. csütörtök	7:00	19:00
28. péntek	7:00	19:00

A 613 PARANCSOLAT

VIII.

A maceszfogyasztás kötelessége Pészáchkor

„Az első hónapban, annak a 14. napja estéjétől egyetek kovásztalan kenyeret (maceszt) a hónap 21. napjának estéig”

(2Mózes 12:18)

Gyertyagyújtás és Szombat kimenetele Budapesten

DÁTUM	ESTE	DÁTUM	ESTE
21. péntek	20:26	22. szombat	21:48
28. péntek	20:26	29. szombat	21:47

POÉN SAROK

Rámenős utcai virágáros csalogatja a vevőt:
- Uram, vegyen egy szép rózsacsokrot, lepje meg vele a feleségét!
- Kösz, de nincs feleségem.
- Akkor vegyen egy csokrot, és ünnepelje meg, hogy ilyen szerencsés!

Felköszöntöttük kilénc oszlopos tagját Moti Perc urat, aki a héten tartotta születésnapját. Körzetünk elnöke Streit Sándor mondott pár mondatot Motinak, a kile nevében, minden jót kíván az ünnepletnek, jó egészséget, valamint még sokáig együtt tudjunk imádkozni. MAZAL TOV!!! JOM HULEDET SZÁMEÁH!!!

Szerdán az imádkozás előtt körzetünk projektoron nézte a Németország-Magyarország EB mérkőzést. Szünetben megimádkoztak és folytatták a meccsnézést. Mester György alelnök úr biztosította a sört, Streit Sándor elnök úr meg a rágcsálni valót vette meg. Skajach az uraknak! (sajnos az eredmény nem a mi válogatottunknak kedvezett 2-0).

EMBERBARÁT IDŐSEK KLUBJA

„IDŐSEK KLUB” -ja, rendezvényeire várjuk kilénc tagjait. Várjuk tagjaink szíves megjelenését és ötleteiket, melyekkel segítik a klub működését. Következő klubrendezvényt június 26.-án, szerdán délelőtt 10:00 órától tartjuk a földszinti klubteremben.

Nagy Fuvaros utcai Templomkörzet Emberbarát Templomegylet

Budapest. 1084
Nagy Fuvaros utca 4.
Tel: 334 27 31
Email: nagyfuvaros@gmail.com
<https://www.facebook.com/Nagyfuvaros4>

Felelős kiadó: Streit Sándor
Szerkesztő: Streit Gábor
Technikai asszisztens: Andrassy Béla